

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Чернігівської обласної
ради від 22 жовтня 2021 року № 4-
6/VIII

(в редакції розпорядження
начальника Чернігівської обласної
військової адміністрації
28 липня 2026 р. № 1053)

**Обласна програма
«Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»**

Зміст

I.	Паспорт Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки» (далі – Програма)	3
II.	Визначення проблеми, на розв’язання якої спрямована Програма	4
III.	Визначення мети Програми	7
IV.	Обґрунтування шляхів і засобів розв’язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми	8
V.	Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники	9
VI.	Напрями діяльності та заходи Програми	9
VII.	Координація та контроль за ходом виконання Програми	10
Додаток 1	Ресурсне забезпечення Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»	
Додаток 2	Напрями діяльності та заходи Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»	
Додаток 3	Порядок спрямування та використання коштів, що передбачаються на виконання заходів Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»	

I. Паспорт Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки» (далі – Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 30.04.2021 № 606 «Про розроблення проєкту Програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2025 роки» та від 13.07.2021 № 773 «Про внесення зміни до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 30.04.2021 № 606»
3.	Розробник Програми	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	Чернігівська обласна рада
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
6.	Учасники Програми	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації, міські, селищні, сільські ради (за згодою)
7.	Термін реалізації Програми	2022–2028 роки
7.1.	Етапи виконання Програми	I етап – 2022–2024 роки II етап – 2025–2026 роки III етап – 2027–2028 роки
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет Чернігівської області (далі – обласний бюджет), бюджети місцевого самоврядування, інші джерела, передбачені законом

9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього: у тому числі:	170,0 млн гривень
9.1.	коштів обласного бюджету	102,0 млн гривень
9.2.	коштів бюджетів місцевого самоврядування	68,0 млн гривень

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

1. Необхідність розроблення Програми обумовлена:

потенційною загрозою ускладнення санітарно-епідеміологічної ситуації в окремих районах Чернігівської області внаслідок низької якості води;

незадовільним екологічним станом поверхневих та деяких підземних джерел питного водопостачання селищ та сіл;

недостатністю використання розвіданих запасів підземних вод для питного водопостачання;

незадовільним технічним станом та зношеністю основних фондів систем питного водопостачання;

дефіцитом фінансових ресурсів, необхідних для розвитку та експлуатації систем питного водопостачання.

Споживачі в Чернігівській області забезпечуються питною водою з підземних водоносних горизонтів, поверхневі водозабори для забезпечення потреб питного водопостачання не використовуються.

Згідно зі звітними даними, обсяги забраної підземної води у Чернігівській області за 2020 рік становили 41,95 млн м³, з них на господарсько-побутові потреби передано 21,87 млн м³.

2. Забір та використання води

№ з/п	Найменування показника	Одиниця виміру	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1.	Забрано води з природних джерел, всього	млн м ³ /рік	121,6	105,1	128,5	101,5	106,9
2.	Забрано підземної води	млн м ³ /рік	43,86	43,95	43,86	43,75	41,95
2.1.	В т.ч. для господарсько-побутових потреб населення	млн м ³ /рік	22,84	22,72	21,00	20,94	21,87
3.	Середньодобова подача питної води населенню	тис. м ³ /рік	62,58	62,25	57,53	57,37	59,92
4.	Втрати води при транспортуванні підприємствами питного водопостачання	млн м ³ /рік	4,712	4,065	4,050	4,18	3,858
5.	Скинуто стоків у поверхневі водні об'єкти підприємствами питного водопостачання	млн м ³ /рік	20,65	19,67	18,92	18,40	18,19

Останніми роками спостерігається динаміка поступового скорочення обсягів забору води підземних вод (на 4,4%), у тому числі для господарсько-побутових потреб населення (на 4,2%), втрат води при транспортуванні (на 18,1%) та скиду стоків у поверхневі водні об'єкти (на 11,9%).

Централізованим водопостачанням в області стовідсотково забезпечені 16 міст, 28 селищ (96,6%) та лише 194 села зі 1464 (13,3%).

Кількість населення, яке забезпечується послугою з централізованого водопостачання, в Чернігівській області становить понад 546,4 тис. осіб (55,8% від загальної кількості наявного населення станом на 01.01.2021, у т.ч. у містах – 465,1 тис. осіб (86,6% від населення міст), у селищах – 38,8 тис. осіб (37,7%), селах – 42,5 тис. осіб (12 %).

Послугою з централізованого водопостачання споживачів Чернігівської області забезпечують 82 суб'єкти господарювання, які провадять господарську діяльність на підставі ліцензій, виданих Чернігівською обласною державною адміністрацією та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

У селищах і більшості сіл, у зв'язку з майже повною відсутністю водопровідних мереж у районах одноповерхової забудови, населення користується водою з шахтних колодязів, приватних свердловин та громадських криниць, якість такої води не завжди відповідає санітарним вимогам.

3. Якість води джерел питного водопостачання

№ з/п	Найменування показника	% до загальної кількості	
		2019 рік	2020 рік
1	Проби води з підземних джерел централізованого водопостачання, які не відповідали нормативам за:		
	санітарно-хімічними показниками	20,6	27,2
	бактеріологічними показниками	3,1	2,8
2	Проби води з джерел децентралізованого водопостачання, які не відповідали нормативам за:		
	санітарно-хімічними показниками	30,2	28,3
	бактеріологічними показниками	14,2	19,1
3	Проби води із систем водопостачання, які розташовані у сільській місцевості, що не відповідали нормативам за:		
	санітарно-хімічними показниками	15,9	22,6
	бактеріологічними показниками	4,6	5,7

Загальна кількість джерел, які не входять до систем централізованого водопостачання (шахтні колодязі загального користування), які станом на момент розроблення Програми обліковуються на балансі органів місцевого самоврядування, становить 673 одиниці, при цьому протягом останніх років їх кількість скоротилася на 264 одиниці, або на 28,2%.

Чернігівська область, враховуючи географічне розташування та гідрогеологічні особливості, має найбільші запаси поверхневих та підземних вод в Україні. Але станом на сьогодні, враховуючи низькі показники водозабезпеченості останніх років, антропогенний фактор, спостерігається значне пониження рівня ґрунтових вод, що призвело до значного зменшення дебіту малоглибинних свердловин та колодязів. Тому виникає потреба у влаштуванні водозаборів підземних вод з глибоких стабільних водоносних горизонтів, які не залежать від природних умов.

За інформацією органів місцевого самоврядування, існує нагальна потреба в додатковому забезпеченні споживачів питною водою у майже 500 населених пунктах області загальною чисельністю населення понад 200 тис. жителів. При цьому, першочергового вирішення питання наразі потребують 95 сільських населених пунктів Чернігівської області.

Через недостатній рівень фінансування заходів Загальнодержавної цільової програми «Питна вода України» на 2011–2020 роки», затвердженої Законом України від 03.03.2005 № 2455-IV, не було досягнуто суттєвого покращення технічного та фінансово-економічного стану підприємств питного водопостачання, а відповідно і якості надання послуг з централізованого водопостачання.

4. Обмежене питне водопостачання у населених пунктах, відсутність джерел якісної питної води в умовах сучасних змін клімату

Протягом останніх років унаслідок кліматичних змін у багатьох населених пунктах Чернігівської області фіксуються випадки зникнення води в криницях. Спостерігається низький тиск у водопровідних мережах. Причиною відсутності води поряд з аномальними температурними коливаннями, кількістю опадів є також і зношеність застарілих систем водопостачання.

Для покращення гідрологічної ситуації в області, раціонального використання водних ресурсів в умовах сучасних змін клімату, органам місцевого самоврядування першочергово необхідно детально вивчити ситуацію

з питним водопостачанням, забезпечити проектування і спорудження артезіанських свердловин для забезпечення водою вододефіцитних населених пунктів чи їх окремих територій.

5. Перехід на кліматично дружні технології у сфері розвитку водного господарства

Зміна клімату впливає на водні ресурси та питне водопостачання, через що виникає потреба впровадження кліматично дружніх технологій у сфері розвитку водного господарства.

Протягом останніх років внаслідок кліматичних змін у багатьох населених пунктах Чернігівської області спостерігається значне обміління та висихання водних джерел, річок і ставків, а також, зокрема, фіксуються випадки зникнення води у криницях.

Значно погіршилась ситуація із забезпечення питною водою населення, що проживає у сільській місцевості.

Програма враховує такі фактори, а саме, у перелік заходів Програми включено будівництво водозабірних споруд відповідно до встановленого правового режиму зон санітарної охорони джерел та об'єктів питного водопостачання з метою забезпечення населених пунктів області питною водою.

При проектуванні і будівництві водозабірних споруд буде враховано оцінку ризику повеней у частині можливого затоплення водозабірних споруд.

Можливе передбачення проведення освітніх та інформаційних кампаній щодо соціально-економічних та екологічних переваг збереження води і різних методів збереження.

III. Визначення мети Програми

Програма спрямована на забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах відповідної якості.

Програма враховує положення Водного кодексу України, Бюджетного кодексу України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про питну воду та питне водопостачання», Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022–2026 роки», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 № 388-р.

Мета Програми відповідає пріоритетним напрямам Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, затвердженої рішенням Чернігівської обласної ради від 18.12.2019 № 4-21/VIII (зі змінами), Плану заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, затвердженого рішенням Чернігівської обласної ради від 18.12.2019 № 4-21/VII (зі змінами) та Плану заходів на 2025–2027 роки з реалізації Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027

року, затвердженого рішенням Чернігівської обласної ради від 18.12.2025 № 7-26/VIII.

Метою Програми є підвищення рівня забезпечення населення Чернігівської області питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів щодо її якості.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

Вирішення питання забезпечення населення області якісною послугою з водопостачання потребує комплексного підходу.

Відповідно до геологічної будови і геоструктурних умов у межах Чернігівської області розповсюджені такі водоносні горизонти і комплекси: четвертинний водоносний горизонт, харківський водоносний горизонт, канівсько-буцацький водоносний горизонт, водоносний комплекс нижньокрейдових і сеноманських відкладів.

Четвертинний водоносний горизонт має повсюдне розповсюдження, живиться за рахунок інфільтрації атмосферних опадів, але його режим не рівномірний, можливе коливання рівня до 1,5 м, за умовами природної захищеності є умовно захищеним від забруднення з поверхні землі.

Харківський водоносний горизонт є стабільним, напірним, але він характеризується значним вмістом заліза.

Канівсько-буцацький водоносний горизонт є напірним з великими запасами води.

Водоносний комплекс нижньокрейдових і сеноманських відкладів забезпечує стале водопостачання якісною водою, але за рахунок великих глибин залягання (400 і більше метрів) потребує значного фінансування при проведенні будівельних робіт.

Тому оптимальним для влаштування підземних водозаборів є канівсько-буцацький водоносний горизонт, який знаходиться в Чернігівській області на глибині 80–150 м залежно від геологічних особливостей територій області.

Програмою передбачається фінансування проєктів з будівництва свердловин канівсько-буцацького водоносного горизонту, реалізація яких спрямована на забезпечення питною водою жителів населених пунктів області, які найбільше потерпають від зниження рівня ґрунтових вод, та проєктів, які дадуть змогу використовувати додаткові обсяги питної води відповідної якості для задоволення потреб споживачів.

Розв'язання проблеми можливе лише за умови поєднання зусиль місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а саме – фінансування заходів Програми за рахунок обласного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування.

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів:

обласного бюджету;

бюджетів місцевого самоврядування;

інших джерел, передбачених законом.

Обсяги фінансування Програми уточнюються під час підготовки проєктів обласного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування на відповідний рік у межах видатків, передбачених головному розпоряднику бюджетних коштів, відповідальному за виконання завдань і заходів Програми (Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації).

Загальний обсяг фінансування Програми на 2022–2028 роки становить 170,0 млн гривень, з яких на I етапі (2022–2024 роки) будуть реалізовані заходи загальною вартістю 57,0 млн гривень та на II етапі (2025–2026 роки) на суму 38,0 млн гривень, на III етапі (2027–2028 роки) 75,0 млн гривень. Ресурсне забезпечення Програми наведено у додатку 1 до Програми.

Спрямування та використання коштів, що передбачаються на виконання заходів Програми здійснюється відповідно до Порядку спрямування та використання коштів, що передбачаються на виконання заходів Програми, наведеному у додатку 3 до Програми.

V. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є:

забезпечення реалізації державної політики у сфері питної води та питного водопостачання;

здійснення фінансування заходів з будівництва водозабірних споруд відповідно до встановленого правового режиму зон санітарної охорони з метою забезпечення населених пунктів Чернігівської області питною водою;

забезпечення споживачів питною водою відповідно до нормативних вимог.

Виконання Програми дасть можливість:

забезпечити реалізацію державної політики у сфері питної води та питного водопостачання;

забезпечити додатковими обсягами питної води населені пункти Чернігівської області, які першочергово цього потребують;

забезпечити підвищення рівня якості води до нормативних вимог;

поліпшити санітарну, епідемічну та екологічну ситуацію в області;

забезпечити охорону джерел питного водопостачання.

Заходи, спрямовані на вирішення поставлених завдань:

реалізація проєктів, впровадження яких спрямоване на забезпечення сільських населених пунктів Чернігівської області, які найбільш потерпають від зниження рівня ґрунтових вод, питною водою, шляхом будівництва свердловин з облаштуванням водорозбірних колонок.

Результативні показники виконання Програми наведені у додатку 2 до Програми.

VI. Напрями діяльності та заходи Програми

У рамках Програми буде забезпечено фінансову підтримку органів місцевого самоврядування для реалізації проєктів з будівництва 115 свердловин (з облаштуванням водорозбірних колонок), глибиною 80–150 м (канівсько-бучацький водоносний горизонт), з можливістю подальшого приєднання до мереж централізованого водопостачання.

Програма розрахована на 7 років і виконуватиметься у три етапи.

На першому етапі (2022–2024 роки) передбачається:

будівництво 57 свердловин (з облаштуванням водорозбірних колонок), глибиною 80–150 м (канівсько-бучацький водоносний горизонт).

На другому етапі (2025–2026 роки) передбачається:

будівництво 38 свердловин, обладнаних станцією знезалізнення (з облаштуванням водорозбірних колонок), глибиною 80–150 м (канівсько-бучацький водоносний горизонт).

На третьому етапі (2027–2028 роки) передбачається будівництво 20 свердловин, обладнаних станцією знезалізнення (з облаштуванням водорозбірних колонок), глибиною 80–150 м (канівсько-бучацький водоносний горизонт).

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація робіт з виконання заходів і завдань Програми здійснюється Департаментом енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації.

Здійснення моніторингу та підготовка щорічних звітів про результати виконання Програми та внесення змін до неї відбувається відповідно до Порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого розпорядженням голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 05.05.2016 № 245 «Про Порядок розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання» (зі змінами).

Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації щорічно до 20 лютого готує та подає Чернігівській обласній раді звіт про хід виконання Програми.

Директор Департаменту енергоефективності,
транспорту, зв'язку та житлово-
комунального господарства
Чернігівської обласної
державної адміністрації
КРИВЕНКО

Володимир

Додаток 1 до Обласної програми
«Питна вода Чернігівської
області на 2022–2028 роки»

(в редакції розпорядження
начальника Чернігівської
обласної військової адміністрації
28 липня 2026 р. № 1053)

**Ресурсне забезпечення Обласної програми
«Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»**

млн грн

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання Програми							Усього витрат на виконання Програми
	I			II		III		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Обсяг ресурсів, всього,	19	19	19	19	19	35	40	170,0
у тому числі:								
Обласний бюджет	11,4	11,4	11,4	11,4	11,4	21,0	24,0	102,0
Бюджети місцевого самоврядування	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	14,0	16,0	68,0

Директор Департаменту енергоефективності,
транспорту, зв'язку та житлово-
комунального господарства
Чернігівської обласної
державної адміністрації

Володимир КРИВЕНКО

Додаток 2 до Обласної програми
«Питна вода Чернігівської області на
2022–2028 роки»

(в редакції розпорядження
начальника Чернігівської обласної
військової адміністрації
28 липня 2026 р. № 1053)

Напрями діяльності та заходи
Обласної програми «Питна вода Чернігівської області на 2022–2028 роки»

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), млн грн, у тому числі:	Очікуваний результат
1	Забезпечення населених пунктів області питною водою в достатніх обсягах та належної якості	Будівництво свердловин, обладнаних станцією знезалізнення, глибиною 80–150 м (канівсько-бучацький водоносний горизонт) з облаштуванням водорозбірних колонок на території Корюківського, Ніжинського, Новгород-Сіверського, Прилуцького та Чернігівського районів у кількості 115	2022-2028	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації, міські, селищні, сільські ради (за згодою)	Обласний бюджет	Усього 97,5 у т.ч.	Забезпечено будівництво 115 свердловин – I етап: 2022 рік – 19; 2023 рік – 19; 2024 рік – 19; II етап: 2025 рік – 19; 2026 рік – 19; III етап: 2027 рік – 10; 2028 рік – 10. Забезпечено до 2029 року 98 тис. жителів сільських населених пунктів Чернігівської області додатковими обсягами питної води
						I етап 34,2 у т.ч:	
						2022 11,4	
						2023 11,4	
						2024 11,4	
						II етап 22,8 , у т.ч:	
						2025 11,4	
						2026 11,4	
						III етап 40,5 у т.ч:	
						2027 21,0	
						2028 24,0	
					Бюджети місцевого самоврядування	Усього 65,0 у т.ч.	
						I етап 22,8 у т.ч:	
						2022 7,6	
						2023 7,6	
						2024 7,6	
						II етап 15,2 у т.ч:	
						2025 7,6	
						2026 7,6	
						III етап 27,0 у т.ч:	

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), млн грн, у тому числі:		Очікуваний результат
		одиниць				2027	14,0	
						2028	16,0	
	Усього по Програмі						170,0	
	I етап						57,0	
	II етап						38,0	
	III етап						75,0	

Директор Департаменту енергоефективності,
транспорту, зв'язку та житлово-
комунального господарства
Чернігівської обласної
державної адміністрації

Володимир КРИВЕНКО